

7-1388
(Gökçü)

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü

6 ŞUBAT 2012

Sayı : B.22.0.SSK.0.03.00.00-610.00/499
Konu : Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'un Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.C. Başbakanlık Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 23.12.2011 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-511/4246 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazı ile Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'un Sayın Başbakanımıza yönelttiği 1988 sayılı yazılı soru önergesinin bir örneği gönderilmiştir. Söz konusu önergeye ilişkin Bakanlığımızın hazırlamış olduğu cevap Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EK :
Yazılı Soru Önergesine İlişkin Görüşler

DAĞITIM :
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına
- Başbakanlığa
(Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü)

EK: Balıkesir Milletvekili Sayın Ahmet Duran Bulut'un Soru Önergesine İlişkin Görüşler

Soru: Ücretlerde adalet sağlanacağı iddiası ile çıkartılan Kanun Hükmünde Kararnamenin beklentilerden uzakta kaldığı bu verilere göre ortaya çıkmıştır. Bu durumun düzeltilmesi ve memurlarımızın maaşlarının enflasyon karşısında erimemesi için ne tür tedbirler almakta ve çalışmalar yapmaktasınız?

Ülkemizde resmi yoksulluk sınırları ve oranları TÜİK tarafından Hanehalkı Bütçe Anketi verilerine dayalı olarak yıllık olarak açıklanmaktadır. Ancak, TÜRK-İŞ ve KAMU-SEN de kendi yöntemlerine göre açlık ve yoksulluk sınırları açıklamaktadır. TÜRK-İŞ ve KAMU-SEN tarafından açıklanan yoksulluk sınırları TÜİK tarafından açıklanan yoksulluk sınırlarına göre daha yüksektir. KAMU-SEN tarafından hesaplanan açlık ve yoksulluk sınırlarının TÜİK tarafından hesaplanan açlık ve yoksulluk sınırından yüksek olmasının en önemli nedenleri aşağıda sunulmuştur:

- Kalori miktarlarının farklı alınması: TÜİK'in açlık ve yoksulluk sınırlarının hesaplanmasında kullandığı kişi başına tüketilmesi gereken günlük minimum kalori miktarı 2100 iken, KAMU-SEN 2800 kalori üzerinden çalışma yapmaktadır.
- Yoksulluk sınırının hesaplanmasında TÜİK'in kullandığı sepetteki gıda-dışı harcama payı KAMU-SEN'in yaptığından düşüktür. Nitekim, TÜİK yoksulluk sınırı hesaplaması için kullandığı sepete 2009 yılı için % 65 gıda dışı pay koyarken, KAMU-SEN ise sepete yaklaşık % 80 civarında gıda-dışı pay koymaktadır.
- Eşdeğer fert başına tüketim harcaması yönteminin kullanılmıyor olması, yoksulluk ve açlık sınırlarının KAMU-SEN hesaplamalarında daha yüksek çıkmasına neden olmaktadır. Örneğin, TÜİK hesaplamalarında bir kişinin 2100 kalori elde etmesi için günlük 100 birim harcama yapılması gerekiyorsa iki kişi için 200 birimden az harcama yapılması gerekmektedir. Oysa KAMU-SEN'in hesaplamalarında böyle bir durum söz konusu değildir.

KAMU-SEN tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre bir ailenin aylık gıda harcaması toplamı 758,5 TL iken, TÜİK tarafından yapılan Hanehalkı Bütçe Anketi sonuçlarına (2010 yılı) göre hanehalkı başına aylık ortalama gıda ve alkolsüz içecekler harcaması 403 TL olarak bulunmaktadır. Ayrıca, KAMU-SEN tarafından yapılan araştırmada memur maaşının yarısının (% 47,2) gıda harcamasına, üçte birinin (% 31,7) ise kiraya gittiği ifade edilmektedir. Oysa TÜİK tarafından yapılan Hanehalkı Bütçe Anketi sonuçlarına göre tüm gelir gruplarında en fazla harcama payı kira ve konut harcamalarına aittir.

Soru önergesinde Sn. Bulut, "... Kasım ayında memur maaşının yarısı (% 47,2) gıda harcamasına, üçte biri (% 31,7) kiraya gitti. Buna göre memur maaşının dörtte üçü (% 78,9) yalnızca gıda ve barınma harcamalarına gitti. ..." diye belirtmekte, ancak TÜİK tarafından uygulanmakta olan 2010 Hanehalkı Bütçe Anketi sonuçlarına göre; hanehalklarının toplam tüketim harcamaları içerisinde gıdanın payı % 21,9 konut ve kira harcamalarının payı ise % 27,1'dir. Diğer bir ifadeyle hanehalklarının, yapmış oldukları tüketim harcamalarının % 49 kadarını gıda, konut ve kira harcamaları oluşturmaktadır.

TÜİK tarafından üretilen yoksulluk istatistikleri, uluslararası standartlara uygun olarak üretilmekte olup, söz konusu istatistikler, belli bir hanehalkı grubu için değil, tüm sosyo-

ekonomik grupları dikkate alacak şekilde hesaplanmaktadır. Çalışmada kullanılan yöntemle göre; yetişkin bir bireyin beslenme yanında ihtiyaç duyduğu giyim, barınma, ulaştırma, haberleşme gibi minimum yaşam düzeyini ya da temel gereksinimlerini karşılayabilmesi için gerekli olan tüm mal ve hizmetler için yapması gereken minimum harcama değeri, yoksulluk sınırı olarak tanımlanmaktadır.

Bu çalışmaya göre 2009 yılında; 4 kişilik hanenin aylık açlık sınırı 287 TL, aylık yoksulluk sınırı ise 825 TL olarak tahmin edilmiştir. Bu yoksulluk sınırları, Tüketici Fiyat Endeksi kullanılarak 2010 yılına inflate edildiğinde 4 kişilik hanenin aylık açlık sınırı 318 TL, aylık yoksulluk sınırı ise 896 TL'dir. Diğer hanehalkı büyüklükleri için tahmin edilen açlık ve yoksulluk sınırları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Hanehalkı Büyüklüklerine Göre Tahmini Açlık ve Yoksulluk Sınırları

Hanehalkı büyüklüğü	Açlık sınırı (1) (TL)				Yoksulluk sınırı (2) (TL)			
	2007	2008	2009	2010 (3)	2007	2008	2009	2010 (3)
1	105	122	127	141	283	341	365	396
2	159	185	192	213	428	515	552	599
3	201	233	243	269	540	651	699	759
4	237	275	287	318	638	767	825	896
5	271	313	328	363	728	874	944	1025
6	301	350	365	404	809	976	1050	1140
7	331	382	401	444	889	1066	1153	1252
8	359	414	435	482	965	1154	1251	1358
9	387	446	465	515	1040	1242	1336	1451
10	404	471	495	548	1088	1313	1423	1545

(1) Gıda harcamalarından oluşan yoksulluk sınırıdır.

(2) Gıda ve gıda dışı harcamalardan oluşan yoksulluk sınırıdır.

(3) Gıda yoksulluk sınırı, 2003 temel yıllı Tüketici Fiyat Endeksi'nin gıda ana grup endeksiyle, gıda ve gıda dışı bileşenlerden oluşan yoksulluk sınırı ise genel indeks ile genişletilerek 2010 yılına inflate edilmiştir.

2009 Yoksulluk Çalışması Sonuçları, TÜİK

Yukarıda yoksulluk ve açlık sınırlarına ilişkin verilmiş bilgilerin ardından memur maaşlarının ortalama olarak izlediği seyre bakmak faydalı olacaktır. Aşağıda yer alan tabloda, 2002-2011 yılları arasında memur maaşlarının seyri 2002 yılını baz yılı olarak alan değişim endeksi üzerinden incelendiğinde geçen süre zarfında memur maaşlarının % 39,2 oranında reel artış yaşadığı görülmektedir. Ayrıca 2011 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısında belirlenen memur maaş katsayıları ile 657 sayılı Kanunun anılan maddesinde belirtilen maaş unsurları baz alınmak suretiyle yapılan hesaplama göre, 2011 yılı ikinci altı aylık dönemi itibarıyla en düşük brüt memur maaşı 1.563 TL'dir.

Tablo 2: Yıllar İtibarıyla Net Ele Geçen Memur Maaşları

Yıllar	Devlet Memuru Net Ele Geçen Ücret (TL/ay)	Değişim Endeksi
2002	497.849.499	100,0
2003	618.320.348	99,1
2004	701.482.053	101,7
2005	778.860.000	104,4
2006	906.730.000	110,9
2007	1.024.370.000	115,2
2008	1.205.310.000	122,7
2009	1.386.020.000	132,8
2010	1.483.450.000	130,9
2011	1.679.030.000	139,2

Kaynak: Maliye Bakanlığı, TÜİK, Kalkınma Bakanlığı

Verilen bilgilerin dışında, bilindiği üzere memurlara yapılan zammın gerçekleşen enflasyon oranının altında kalması durumunda memurlara “enflasyon farkı” adı altında yapılan ek zamlarla memur maaşlarının enflasyon karşısında reel olarak düşüş yaşamayı önlenmektedir. Son olarak, 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair KHK eşit işe eşit ücret verilmesi hedefi doğrultusunda yürürlüğe konulmuş bir düzenleme olup, yoksulluk sınırı, açlık sınırı, maaşların enflasyon karşısındaki seyri gibi konuların dışında değerlendirilmesinde fayda görülmektedir. Yine de sunulan tablo ve verilen bilgilerden de anlaşılacağı üzere memur maaşlarının açlık ve yoksulluk sınırlarının oldukça üzerinde bir seviyede olduğu görülmektedir.